

KULTUR

Tomas Pernbrandt

tel: 019-30 53 38

e-post: redaktionen@orebro-kuriren.se

Gökboet

"One Flew Over The Cuckoo's Nest"
dramatiserad av Dale Wasserman
efter Ken Kesey's roman

Scen: Hjalmar Bergman Teatern,
Örebro, TNT Theatre Britain, 11
mars 2002

Regi: Paul Stebbings

Så här är det om
nu någon glömt det:
Värstingen McMurphy
döms till psykiatrisk
vård då han anses vara
psykopat. Väl inne på
psyket drar han igång
ett kollektivt uppror

FOTO: JADE SMITH
Ken Kesey

mot den kränkande
behandlingen av de
psykiskt sjuka. Han
inger sina medpatienter
hopp och styrka till
att revoltera men
"systemet" (syster
Ratched) kväser all
motstånd och
individualitet och
han lobotomeras
(hjärnstympas) till
slut. Han får efter
detta aktiv döds-
hjälp av sin
patientpolare som
sedan flyr till
friheten. Så
ungefär skulle
man kunna
sammanfatta.

Det finns inte så
mycket att säga
om denna
engelskspråkiga
iscensättning. Den
är inte bra. Det är
inte så att
regissören inte har
tänkt till och att
skådespelarna inte
gör vad de kan,
men trots alla
goda intentioner
lyckas man inte.
Så är det nu en
gång för alla
ibland med teater
och det är det som
är charmen med
konstformen. Men
ändå var det
faktiskt glädjande
att återse Gökboet.
De flesta tänker
då nog på Milos
Formans film från
1975 med Jack
Nicholson som
McMurphy. >Den
filmen fick snabbt
kultstatus men
gjordes faktiskt
utan författaren
Ken Kesey's
tillstånd och den
skiljer sig mycket
från originalet
(1962) som är
bättre även om
filmen ju också
var mycket bra.

Det gemensamma
problemet för
Formans film och
kvällens föreställning
är att "översättning"
av ordkonst till film
och scen ibland är
omöjlig. I romanen
är det den schizofrena
halvblodsindianen
som berättar hela
historien och inte
någon anonym
rapportör. Även
hans språk är
schizofrent. Hur
översätter man
till en film eller
en scen hans
psykotiska insikt
om VEM som låser
upp dörren till
avdelningen: "Jag
vet att det är
syster Ratched
genom att låsets
kött sluter sig
mjukt och snabbt
och vant kring
nyckeln - hon har
handskats med
lås så lång, lång
tid."? Detta är
ordkonst på
mycket hög nivå
och om ingenting
annat av vikt
inträffar kan jag
rekommendera att
man läser romanen
(igen). Jag har
i alla fall börjat.

Jespet Lange

Noterbart: Att
föreställningen
visades med det
engelska språket
som instrument
föreföll inte
vålla några
som helst
problem för
de runt 250
personerna i
salongen.